

Jaarrekening

2019

Natuur dichtbij

HET FLEVO LANDSCHAP

INHOUDSOPGAVE	PAGINA
1 Vergelijking begroting met exploitatie 2019	3
 JAARREKENING 2019	
A Balans per 31 december 2019	4
B Staat van baten en lasten over 2019	6
C Toelichting op balans per 31 december 2019	7
D Toelichting op staat van baten en lasten over 2019	32
E Ondertekening van de jaarrekening	43
 OVERIGE GEGEVENS	
F Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	45
 BIJLAGEN	
1 Overzicht subsidies te vorderen en vooruit ontvangen	49
2 Specificatie projecten Nationale Postcode Loterij	50
3 Begroting 2020	51

1 VERGELIJKING BEGROTING MET EXPLOITATIE 2019

	Gerealiseerd 2019		Begroting 2019		Verschillen	
	€	€	€	€	€	€
BATEN						
Baten van particulieren	229.055		250.000		- 20.945	
Baten van bedrijven	92.058		65.000		27.058	
Baten van loterij organisaties	937.500		1.677.548		- 740.048	
Baten van subsidies van overheden	12.518.881		3.044.082		9.474.799	
Som van de geworven baten		13.777.493		5.036.630		8.740.863
Baten als tegenprestatie voor de levering van						
- Producten winkel	14.130		15.500		- 1.370	
- Producten uit terreinen	204.510		152.000		52.510	
Grondverkopen	1		0		1	
Overige baten	1.250.538		617.184		633.354	
Som van de baten		15.246.672		5.821.314		9.372.847
LASTEN						
Besteed aan doelstellingen						
Beheer natuur, landschap en cultuurhistorie	1.931.967		1.993.807		- 61.840	
Voorlichting en communicatie	787.410		912.482		- 125.072	
Herstel en ontwikkeling natuur, landschap en cultuurhistorie	5.315.697		2.288.145		3.027.552	
	8.035.074		5.194.434		2.840.640	
Weringskosten	3.960		41.920		- 37.960	
Kosten organisatie en administratie	1.176.617		765.314		411.302	
Som van de lasten		9.215.650		6.001.668		3.213.983
Saldo voor financiële baten en lasten		6.031.022		-180.354		6.158.864
Saldo financiële baten en lasten		172.501		59.654		112.847
Saldo van baten en lasten		6.203.523		-120.700		6.271.711
Bestemming saldo 2019						
Toevoeging of onttrekking aan:						
Continuïteitsreserve	-145.175		0		- 145.175	
Reserve gebiedsontwikkeling	129.739		0		129.739	
Reserve giften, schenkingen	1.308		0		1.308	
Reserve terreinbeheer	-65.035		-47.000		- 18.035	
Reserve onroerend goed	68.711		0		68.711	
Reserve herstel en ontwikkeling	0		0		0	
Mutatie reserves		-10.452		-47.000		36.548
Mutatie bestemmingsfondsen		6.213.975		-73.700		6.287.675
		6.203.523		-120.700		6.324.223

A   BALANS PER 31 DECEMBER 2019

Na resultaatbestemming.

	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Gebouwen	1.168.520		1.205.359	
Materieel	821.682		838.901	
Inventaris	81.028		83.975	
		2.071.230		2.128.235
Financiële vaste activa				
Langlopende vordering	9.000		20.000	
		9.000		20.000
VLOTTENDE ACTIVA				
Effecten		5.270.188		5.096.993
Vorraden		22.633		21.820
Vorderingen en overlopende activa		3.643.427		2.765.239
Liquide middelen		9.640.335		4.314.215
		20.656.813		14.346.502

	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
RESERVES EN FONDSSEN				
Reserves				
Continuïteitsreserve Het Flevo-Landschap	3.954.341		4.099.516	
Reserve gebiedsontwikkeling Natuur en Landschap	4.603.939		4.474.200	
Reserve giften, schenkingen en erfstellingen	295.517		294.209	
Reserve onroerend goed en materiaal	2.197.245		2.128.534	
Egalisatie reserve terreinbeheer	274.611		339.646	
Reserve herstel en ontwikkeling Natuur, Landschap,Cultuurhistorie	247.497		247.497	
		<u>11.573.150</u>		<u>11.583.602</u>
Fondsen				
Bestemmingsfondsen	7.856.428		1.642.453	
		<u>7.856.428</u>		<u>1.642.453</u>
RESERVES EN FONDSSEN		<u>19.429.579</u>		<u>13.226.055</u>
Voorzieningen		14.134		13.856
SCHULDEN				
Langlopende schulden		621.793		659.313
Kortlopende schulden		591.308		447.278
		<u>20.656.813</u>		<u>14.346.502</u>

B STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

	Gerealiseerd 2019		Begroting 2019		Gerealiseerd 2018	
	€	€	€	€	€	€
BATEN						
Baten van particulieren	229.055		250.000		325.037	
Baten van bedrijven	92.058		65.000		63.104	
Baten van loterij organisaties	937.500		1.677.548		937.500	
Baten van subsidies van overheden	12.518.881		3.044.082		3.055.238	
Som van de geworven baten		13.777.493		5.036.630		4.380.879
Baten als tegenprestatie voor de levering van						
- Producten winkel	14.130		15.500		10.256	
- Producten uit terreinen	204.510		152.000		380.158	
Grondverkopen	1		0		0	
Overige baten	1.250.538		617.184		1.128.842	
Som van de baten		15.246.672		5.821.314		5.900.136
LASTEN						
Besteed aan doelstellingen						
Beheer natuur, landschap en cultuurhistorie	1.931.967		1.993.807		1.584.583	
Voorlichting en communicatie	787.410		912.482		858.956	
Herstel en ontwikkeling natuur, landschap en cultuurhistorie	5.315.697		2.288.145		2.209.110	
	8.035.074		5.194.434		4.652.649	
Wervingskosten	3.960		41.920		27.486	
Kosten organisatie en administratie	1.176.617		765.314		1.043.910	
Som van de lasten		9.215.650		6.001.668		5.724.045
Saldo voor financiële baten en lasten		6.031.022		-180.354		176.091
Saldo financiële baten en lasten		172.501		59.654		-53.290
Saldo van baten en lasten		6.203.523		-120.700		122.801
Bestemming saldo 2019						
Toevoeging of onttrekking aan:						
Continuïteitsreserve	-145.175		0		-109.978	
Reserve gebiedsontwikkeling	129.739		0		-82.549	
Reserve giften, schenkingen	1.308		0		93.980	
Reserve terreinbeheer	-65.035		-47.000		228.158	
Reserve onroerend goed	68.711		0		73.428	
Reserve herstel en ontwikkeling	0		0		-47.106	
Mutatie reserves		-10.452		-47.000		155.933
Mutatie bestemmingsfondsen		6.213.975		-73.700		-33.132
		6.203.523		-120.700		122.801

C TOELICHTING OP BALANS PER 31 DECEMBER 2019

Naam en vestiging

De stichting heeft de naam Stichting Flevo-Landschap en is statutair gevestigd te Lelystad aan de vlotgrasweg 11.

Inschrijving

Stichting Flevo-Landschap is ingeschreven onder nummer: 41023912 bij de Kamer van Koophandel voor Gooi-, Eem- en Flevoland te Almere.

Doel

De stichting heeft ten doel: het behoud, het beheer en de ontwikkeling van in natuurwetenschappelijk, landschappelijk en/of cultuurhistorisch opzicht waardevolle terreinen gelegen in de Provincie Flevoland, alsmede meer in het algemeen het bevorderen van het behoud en het herstel van natuur en landschap en van de zuiverheid van water, bodem en lucht in deze provincie. Dit geschiedt zowel ter wille van de natuur zelf als ten behoeve van het welzijn van de mens. Als waardevol worden mede beschouwd die voortbrengselen van menselijke werkzaamheid welk door hun ontstaanswijze, vorm, ligging of ouderdom de waarde van het landschap verhogen, in het bijzonder monumenten van geschiedenis en kunst als bedoeld in artikel 1 van de monumentenwet.

Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is 30 december 2012 ingesteld.

Raad van Toezicht

Mw. G.N Sweringa (voorzitter)

Mw. M. van Aggelen (kwaliteitscommissie)

Dhr. L.T. van Bloois (voorzitter audit commissie)

Dhr. H. Dijkma (vice-voorzitter en remuneratie commissie)

Dhr. J. Leentvaar (kwaliteitscommissie)

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de nieuwe Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende organisaties.

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

VERSLAGGEVINGSPERIODE

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

CONTINUÏTEIT

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbestemming

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Er wordt geen gebruik gemaakt van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handelsportefeuille (financiële activa en financiële verplichtingen), verstrekte leningen en overige vorderingen, investeringen in eigenvermogensinstrumenten en overige financiële verplichtingen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, worden direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de staat van baten en lasten.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Bijzondere waardeverminderingen vaste activa

De organisatie beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Materiële vaste activa

De gebouwen, inventaris en materieel worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur rekening houdend met de restwaarde. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Financiële vaste activa

De grondslagen voor de financiële vaste activa zijn opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten. Handelskortingen, rabatten en soortgelijke (te) ontvangen vergoedingen met betrekking tot de inkoop worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs. Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit te waarborgen in geval van (tijdelijke) sterk tegenvallende opbrengsten en om zeker te stellen dat de instelling ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. De reserve is gebaseerd op een risico analyse.

Bestemmingsreserves

Het bestuur heeft een deel van de bestemmingsreserves afgezonderd voor specifieke doelen. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald, en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfonds(en) betreffen middelen die zijn verkregen met een door derden aangegeven specifieke bestemming.

Voorziening jubileumuitkering

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband.

Baten uit eigen fondsenwerving

De baten uit eigen fondsenwerving worden verantwoord voor het door de instelling ontvangen bedrag zonder dat de door de eigen organisatie gemaakte kosten in mindering zijn gebracht. Bijdragen die zijn ontvangen van sponsors, zijnde bijdragen waar geen evenredige tegenprestatie voor de geleverde goederen of diensten tegenover staat, zijn verantwoord als baten uit eigen fondsenwerving.

Donaties en giften

Donaties en giften worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Verkoop van artikelen

Opbrengsten uit de verkoop van artikelen worden onder de baten tegen de brutowinst opgenomen. De brutowinst is de netto-omzet verminderd met de kostprijs van de verkochte artikelen. Onder de netto-omzet wordt verstaan de opbrengst onder aftrek van kortingen en over de omzet geheven belastingen. Onder de kostprijs wordt verstaan de inkoopwaarde van de goederen.

Huuropbrengsten

Huuropbrengsten worden lineair in de staat van baten en lasten opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst.

Baten van loterij organisaties

De ontvangen bijdragen uit nationale loterijen en bijdragen van andere fondsenwervende instellingen worden als 'baten van loterij organisaties' verantwoord voor het ontvangen bedrag. Verwerking vindt plaats in het jaar waarin de bate door die derde is toegezegd.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en beleggingsopbrengsten worden netto verantwoord onder de post 'financiële baten en lasten'. De kosten van beleggingen, zoals bankkosten en kosten van beheer door derden en de eigen organisatie worden hierop in mindering gebracht.

Effecten

De ter beurze genoteerde obligaties behoren tot een handelsportefeuille en worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum, waarbij zowel ongerealiseerde als gerealiseerde waardeveranderingen direct in de staat van baten en lasten worden verantwoord.

Subsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten. Zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de organisatie zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden wordt de subsidie als bate verantwoord. Subsidies ter compensatie van door de organisatie gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de organisatie voor de kosten van een actief worden op eenzelfde wijze in de staat van baten en lasten verantwoord en via het saldo van baten en lasten toegevoegd aan de investeringssubsidies onder de langlopende schulden. Hieruit valt jaarlijks het saldo van baten en lasten een bedrag vrij naar rato van de afschrijvingen op het materieel vast actief.

In het kader van de doelstelling zijn gronden aangeschaft met het doel deze zelf te beheren. In de branche is het gebruikelijk om deze aankopen direct via de exploitatie te verwerken, conform RJ 650.201. De investering wordt hierbij ineens ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Lasten

De kosten worden toegerekend aan de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie middels de volgende toerekeningsmethodiek. Direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend aan de categorieën doelstellingen, werving baten of beheer en administratie. Uitvoeringslasten worden toegerekend aan de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie op basis van de werkelijk bestede uren, middels een vastgesteld voorcalculatorisch intern uurtarief. De uren worden bepaald op functieniveau. Het interne uurtarief wordt als volgt berekend "totaal van de loonkosten gedeeld door het aantal productieve uren + een opslag voor overhead per uur".

Personeel

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Indien de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Pensioenen

Stichting Flevo-Landschap heeft de pensioenen van haar medewerkers ondergebracht bij Stichting BPL-Pensioen (BPL). De beleidsdekkingsgraad van BPL bedroeg 94,3% per 31 december 2019.

De pensioenregeling kwalificeert als een middelloonregeling. De jaarlijkse opbouw van de pensioenaanspraken bedraagt een % conform de leeftijdsstaffel van het pensioengevend salaris dat is gebaseerd op het brutoloon minus een franchise (€ 13.785). Het pensioengevend salaris was in 2019 gemaximeerd tot € 55.927. De jaarlijkse premie die voor rekening komt van de werkgever bedraagt maximaal 79% van het pensioengevend salaris.

De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als een last in de winst-en verliesrekening verantwoord. Ultimo 2019 zijn er evenals ultimo 2018 geen verplichtingen waarvoor een pensioenvoorziening is opgenomen.

Operational lease

Als de organisatie optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Vennootschapsbelasting

De Stichting is vrijgesteld van vennootschapsbelasting.

ACTIVA

VASTE ACTIVA

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa benoemd onder materieel worden aangewend direct in het kader van de doelstelling. De gebouwen en inventaris zijn benodigd voor de bedrijfsvoering.

Gebouwen en materieel

De afschrijving op de gebouwen vindt plaats in 25 – 40 jaar. Indien er sprake is van bestaande gebouwen wordt de afschrijvingstermijn conform de verwachte economische gebruiksduur aangepast. De afschrijving van het materieel bedraagt 7% – 25% van de aanschaffingswaarde afhankelijk van de aard van het materieel.

Inventaris

Dit betreft computerapparatuur en kantoorinventaris. De afschrijving bedraagt 7% – 33% van de aanschaffingswaarde. De afschrijvingspercentages zijn in de regel gebaseerd op de Algemene Subsidieverordening Flevoland (ASF). Bij enkele kantoorapparaten (computers, server en centrale printer) en enkele beheerinstrumenten, die van vitaal belang zijn voor de bedrijfsvoering, wordt in sommige gevallen een van de ASF afwijkende afschrijvingstermijn gehanteerd, gebaseerd op economische gebruiksduur. De verzekeringswaarde van de gebouwen (inclusief om niet verkregen) bedraagt € 7,5 miljoen. Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt te specificeren:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari		
Aanschaffingswaarde	3.813.916	3.608.667
Cumulatieve afschrijvingen	- 1.685.681	- 1.765.183
	<u>2.128.235</u>	<u>1.843.484</u>
Mutaties		
Investeringen	142.497	493.839
Desinvesteringen	- 205.855	- 288.589
Afschrijving desinvesteringen	205.855	238.527
Afschrijvingen	- 199.502	- 159.025
	<u>- 57.005</u>	<u>284.752</u>
Stand per 31 december		
Aanschaffingswaarde	3.750.558	3.813.916
Cumulatieve afschrijvingen	- 1.679.328	- 1.685.681
	<u>2.071.230</u>	<u>2.128.235</u>

De boekwaarden zijn per onderdeel als volgt te specificeren:

	Gebouwen €	Materieel €	Inventaris €	Totaal €
Stand per 1 januari				
Aanschaffingswaarde	2.102.332	1.324.801	386.784	3.813.917
Cumulatieve afschrijvingen	- 896.973	- 485.900	- 302.809	- 1.685.681
Boekwaarde	1.205.359	838.901	83.975	2.128.235
Mutaties				
Investerings	34.714	85.914	21.868	142.497
Desinvesterings	- 11.424	- 122.972	- 71.459	- 205.855
Afschrijving desinvesterings	11.424	122.972	71.459	205.855
Afschrijvingen	- 71.553	- 103.133	- 24.816	- 199.502
	- 36.839	- 17.219	- 2.947	- 57.005
Stand per 31 december				
Aanschaffingswaarde	2.125.622	1.287.743	337.193	3.750.558
Cumulatieve afschrijvingen	- 957.102	- 466.061	- 256.165	- 1.679.328
Boekwaarde	1.168.520	821.682	81.028	2.071.230

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Langlopende vordering

De stichting heeft op 11 september 1997 een sale- en leasebackovereenkomst afgesloten met Lease Plan Nederland N.V., gevestigd te Almere. De stichting heeft haar vervoermiddelen aan Lease Plan verkocht, welke zij vervolgens van Lease Plan leest. Ter financiering van deze transactie heeft de stichting gelden geleend aan Lease Plan. Over de lening wordt geen rente berekend. Als tegenprestatie wordt door de lessor korting verleend op de leaseprijs van de auto's. De looptijd van de lening is 5 jaar. Na het verstrijken van de periode wordt de looptijd stilzwijgend verlengd voor de duur van een jaar. Bij aanschaf van nieuwe auto's worden deze gefinancierd door de stichting en vervolgens geleast van Lease Plan. Aflossing of verhoging van de lening dient gelijke tred te houden met de boekwaarde van geleasede auto's.

Het verloop is als volgt:

	2019 €	2018 €
Stand per 1 januari	20.000	40.000
Ontvangen aflossingen	- 11.000	- 20.000
Verstreckte lening	0	0
Stand per 31 december	9.000	20.000

VLOTTENDE ACTIVA

EFFECTEN

De stichting heeft zich georiënteerd op passende beleggingsvormen die voldoende zekerheid bieden voor rendement met beperkte risico's. In 2014 zijn de middelen op basis van een nieuw opgesteld Beleggingsstatuut herbelegd. Hierbij is het vermogensbeheer uitbesteed aan de twee vermogensbeheerders Triodos en ING. De gerealiseerde waardeverschillen bij verkoop alsmede de niet-gerealiseerde waardeverschillen per balansdatum worden verantwoord onder het resultaat uit beleggingen in de staat van baten en lasten.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Portefeuille Triodos	2.585.929	2.525.892
Portefeuille ING	2.684.260	2.571.101
	<u>5.270.188</u>	<u>5.096.993</u>

De beleggingsportefeuilles worden gewaardeerd tegen actuele waarde ultimo boekjaar.

De effecten bestaan uit obligaties. De verkrijgingsprijs van de effecten is € 5.083.417. De gemiddelde duratio is 5 jaar en 8 maanden. Over 2019 was het gemiddelde effectieve rendement 3,42%.

De obligaties zijn allen beursgenoteerd. Zij kennen de volgende ratings:

Rating	<u>ING</u>	<u>triodos</u>
	% verdeling	% verdeling
AAA	4,54	26,80
AA+ t/m AA-	15,72	27,00
A+ t/m A-	-	32,90
BBB+ t/m BBB-	9,88	6,20
Overig	69,86	7,10
TOTAAL	<u>100,00</u>	<u>100,00</u>

VOORRADEN

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Winkel bezoekerscentra	25.719	24.796
Voorziening mogelijk incurant	- 3.086	- 2.976
Direct beschikbaar voor de doelstelling	<u>22.633</u>	<u>21.820</u>

Dit betreft de voorraad artikelen van het bezoekerscentrum welke voor verkoop zijn bedoeld. De voorraad wordt aangehouden voor directe aanwending in het kader van de doelstelling.

VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Debiteuren	188.879	147.566
Subsidievorderingen	2.466.500	1.424.205
Belastingen en sociale premies	13.625	85.483
Overig vorderingen en overlopende activa	974.424	1.107.985
	<u>3.643.427</u>	<u>2.765.239</u>

Debiteuren

Vorderingen op debiteuren worden gewaardeerd onder aftrek van een voorziening wegens mogelijke oninbaarheid. Een voorziening wegens mogelijke oninbaarheid is individueel bepaald. In de debiteuren is ultimo 2019 een bedrag van € Obegrepen (2018: € 19.486) met een resterende looptijd van langer dan 1 jaar.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Debiteuren	188.879	167.052
Voorziening dubieuze debiteuren	0	- 19.486
	<u>188.879</u>	<u>147.566</u>

Subsidies

Subsidievorderingen worden opgenomen voor het totaal toegekende bedrag en bij definitieve toekenning door de subsidieverstrekker. Voor een overzicht van de subsidievorderingen verwijzen wij naar bijlage 1 van deze jaarrekening.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Subsidievorderingen	<u>2.466.500</u>	<u>1.424.205</u>

Belastingen en sociale premies

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Omzetbelasting	<u>13.625</u>	<u>85.483</u>

Overige vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Rente deposito's	1.355	9.016
Couponrente	15.488	14.537
Overige vorderingen	957.581	1.084.432
	<u>974.424</u>	<u>1.107.985</u>

In de overige vorderingen is ultimo 2019 geen bedrag begrepen (2018: € 0) met een resterende looptijd van langer dan 1 jaar.

LIQUIDE MIDDELEN

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Kasgelden	3.325	2.431
Banktegoeden	9.633.853	4.310.834
Gelden onderweg	3.157	950
	<u>9.640.334</u>	<u>4.314.215</u>

De liquide middelen zijn terstond opeisbaar.

PASSIVA

RESERVES EN FONDSSEN

Continuïteitsreserve Het Flevo-Landschap

Beschermen van natuur in Flevoland kost geld, nu en later. Om te kunnen garanderen dat Het Flevo-Landschap haar natuurgebieden ook in de verre toekomst kan behouden en beschermen en gezien het resultaat van de structurele baten en lasten en het afbreukrisico daarvan, acht het bestuur een continuïteitsreserve nodig.

De stichting heeft statutair tot doel het behoud, beheer en ontwikkeling van natuurwetenschappelijk, landschappelijk en/of cultuurhistorisch opzicht waardevolle terreinen gelegen in de provincie Flevoland, alsmede meer in het algemeen het bevorderen van het behoud en het herstel van natuur en landschap en van de zuiverheid van water, bodem en lucht in deze provincie, zomede het geven van voorlichting hierover. De achterliggende gedachte is, om met aangepaste activiteiten eeuwigdurend door te kunnen gaan met de instandhouding en het beheer van de natuurterreinen.

De uitvoering vindt plaats in de normale exploitatie/bedrijfsvoering. Om dat goed te doen heeft Het Flevo-Landschap mensen in dienst en wordt ondersteund door vrijwilligers. Aan hen staan 'productiemiddelen' ter beschikking: kantoor, werkschuren, bezoekerscentra, inventaris/machinepark. Deze brengen kosten met zich mee.

Bij het wegvallen van de huidige inkomstenstromen (worst case) zal gezocht moeten worden naar nieuwe verdienmodellen, zodat nieuwe geldbronnen worden aangeboord. Gedurende deze onderzoeksperiode zal de werkorganisatie in stand gehouden worden om de (statutaire) doelstelling te continueren. De realisatie hiervan zal een langere periode in beslag nemen. Aanboren van nieuwe geldbronnen kost al gauw meer dan een jaar. Het opzetten en onderzoeken van nieuwe verdienmodellen brengt aanvullende kosten met zich mee die worden geschat op 10% van de kosten van de statutaire doelstelling. Mogelijk zal de werkorganisatie hierop aangepast moeten worden. Een eventuele ombouw hiervan zal ook een langere tijd in beslag nemen. Het Flevo-Landschap wil deze kosten op kunnen vangen en acht daarom een continuïteitsreserve nodig.

Om te bepalen welke som benodigd is wordt het gemiddelde van de afgelopen drie jaren genomen om eventuele schommelingen af te zwakken. De benodigde som is als volgt berekend:

	2017	2018	2019	Totaal	Gemiddeld
Personeelskosten	1.831.074	1.863.097	2.029.063	5.723.234	1.907.745
Externe kosten	1.664.256	1.791.807	1.572.371	3.456.063	1.152.021
Totaal kosten statutaire doelstelling	3.495.329	3.654.904	3.601.434	9.179.296	3.059.765
Voortzetting gedurende 1,5 jaar					4.589.648
Opzetten nieuwe verdienmodellen					305.977
Maximale continuïteitsreserve					4.895.625

Jaarlijks worden vanuit de exploitatie eerst de baten en lasten ten gunste c.q. ten laste van de daartoe bestemde reserves en fondsen gebracht. Het resterende exploitatieresultaat wordt jaarlijks ten gunste c.q. ten laste van de continuïteitsreserve gebracht. In 2019 is het resultaat van € 145.175 ten laste van de reserve gebracht.

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
Stand per 1 januari	4.099.516	4.209.494
Dotatie	0	0
Onttrekking	- 145.175	- 109.978
Stand per 31 december	3.954.341	4.099.516

De stand ultimo 2019 is toereikend voor het opzetten van nieuwe verdienmodellen en om de huidige activiteiten iets meer dan een jaar voort te zetten bij het wegvallen van de inkomstenstromen.

Bestemmingsreserve gebiedsontwikkeling Natuur en Landschap (projecten)

Het beheren, herstellen én ontwikkelen van natuur, landschap en cultureel erfgoed: dat is waarom Het Flevo-landschap in 1986 is opgericht. Centraal stond daarin het behouden, of zelfs vergroten van de rijkdom aan soorten en ecosystemen van de natuur. De afgelopen jaren is daar ook nadrukkelijk het organiseren van natuurbeleving en natuurbetrokkenheid aan toegevoegd. Met partners (overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven) gebieden in Flevoland verder ontwikkelen. Dit is in het beleidsplan 2015-2019 vastgelegd. Een aantal grote projecten worden voorbereid en uitgevoerd. Het Flevo-landschap participeert in Nationaal Park Nieuwland. Voor wat betreft de ontwikkeling van nieuwe natuur is het provinciale Programma Nieuwe Natuur Flevoland tot 2019 leidend. In dat kader zijn de projecten Noorderwold-Eemvallei, Gouden Randen langs de Pampushout, Urkerveld en Zuidpunt Schokland gehonoreerd. Het gaat hier in alle gevallen om nieuwe natuur die een brug slaat tussen natuur en agrarisch gebied, om de biodiversiteit te vergroten en om de brug te slaan naar agrariërs en stedelingen.

Voor de cofinanciering van dergelijke projecten met het karakter van gebiedsontwikkeling is deze reserve gevormd, o.a. uit de beschikbare middelen Nationale Postcodeloterij.

Voor een overzicht van de afzonderlijke projecten van de Nationale Postcode Loterij wordt verwezen naar bijlage 2 van dit rapport.

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
Stand per 1 januari	4.474.200	4.556.749
Dotatie	937.500	937.500
Onttrekking	- 807.761	- 1.020.049
Stand per 31 december	4.603.939	4.474.200

Bestemmingsreserve giften, schenkingen en erfstellingen

Giften en schenkingen van bedrijven en particulieren alsmede erfstellingen zijn in de staat van baten en lasten opgenomen onder baten van particulieren en worden vervolgens opgenomen onder dotatie reserves. De desbetreffende dotaties zijn gereserveerd in een reserve voor zover de maximale omvang van de reserve nog niet is bereikt. De donaties kennen geen beperkingen, maar doelstelling is om de middelen te besteden aan bijzondere projecten die zonder deze bijdrage niet gerealiseerd konden worden. Daarbij wordt rekening gehouden met de achtergrond van de erflater.

Deze reserve kan worden aangewend ten behoeve van incidentele bestedingen die het draagvlak voor de taakuitoefening bij het brede publiek kunnen ondersteunen, of die de directe doelstelling voor de bescherming en ontwikkeling van natuur en landschap positief kunnen beïnvloeden. Bij het laatste kan bijvoorbeeld gedacht worden aan (terrein) aankopen, uitbreidingen of onderhoud waarvan de kosten niet of niet geheel worden gedekt door de reguliere subsidieverstrekkers. Het Flevo-landschap heeft in 2019 aan giften voor in totaal € 1.309 en geen legaten ontvangen.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari	294.209	200.229
Dotatie	1.309	93.980
Onttrekking	0	0
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<u>295.517</u>	<u>294.209</u>

Bestemmingsreserve onroerend goed en materieel

Alle gebouwen en inventaris zijn benodigd voor de bedrijfsvoering.

Het Flevo-Landschap investeert zelf in de aankoop van nieuw materieel, waarover ook wordt afgeschreven. De reserve zal mede worden aangewend voor ARBO-gerelateerde investeringen bij de aanschaf van nieuw materieel.

Aan zowel terreinen, gebouwen als aan publieksfaciliteiten (o.a. bezoekerscentra en ontvangstlocaties) dienen regelmatig onderhouds- en herstelwerkzaamheden van enige omvang plaats te vinden. Teneinde over voldoende middelen te beschikken op het moment van periodiek onderhoud dient jaarlijks een reservering ten laste van de exploitatie te worden gebracht.

Voorts dient jaarlijks een reservering ten laste van de exploitatie plaats te vinden teneinde op termijn vervangende investeringen in onroerende goederen te kunnen realiseren. De verzekeringswaarde van de gebouwen die om niet zijn verkregen bedraagt € 7,3 miljoen.

In 2019 heeft er op basis van de waarde van het onroerend goed en materieel een dotatie aan de reserve plaatsgevonden van € 68.711. In 2019 zijn er geen gepleegde onderhoudswerkzaamheden ten laste van de reserve geboekt.

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
Stand per 1 januari	2.128.534	2.055.105
Dotatie	68.711	73.429
Onttrekking	0	0
Stand per 31 december	2.197.245	2.128.534

Bestemmingsreserve terreinbeheer

Teneinde fluctuaties in de jaarlijkse beheerkosten zelfstandig te kunnen opvangen, zonder dat daarbij aanvullend aanspraak op externe middelen behoeft te worden gedaan, acht de stichting het wenselijk een reserve op te bouwen. Dit kan zich voordoen:

- bij overname van (tijdelijke) beheerverplichtingen en/of van onderhouds- en herplantverplichting voor een aantal terreinen en verhardingen. De daarbij bedongen afkoopsommen worden in eerste aanleg gepassiveerd en middels evenredige jaarlijkse vrijval ten gunste van de exploitatie gebracht over een periode van tien jaar. De kosten van het regelmatig onderhoud alsmede de overige uit de verplichtingen voortvloeiende lasten worden bekostigd uit de exploitatie van het betreffende jaar;
- indien terreinen om ruimtelijkeordeningsredenen verkocht of terug geleverd dienen te worden, moeten compensatie aankopen worden gerealiseerd. Compensatie dient zorgvuldig plaats te vinden en realisatie is afhankelijk van aanbod op de grondmarkt, van relatie met beheergebieden van het Flevo-Landschap en of nieuw gedachte natuurontwikkeling. De financiële compensatie die ontvangen is, wordt gestort in deze reserve. Middelen zullen worden ingezet voor compensatieaankopen en inrichting daarvan en het bekostigen van de daarvoor noodzakelijke proceskosten;
- als het kappen en afvoeren van oude of zieke beplanting niet direct gevolgd kan worden door nieuwe aanplant. Opbrengst uit houtverkoop landschappelijke beplanting wordt dan gelabeld voor herinvestering in de vervanging van de landschappelijke beplanting. In 2019 is er € 21.269 via de resultaatbestemming toegevoegd aan de egaliseringsreserve. In 2019 heeft er voor € 86.304 herbeplanting plaatsgevonden en is ten laste van de reserve geboekt.

- Vanaf 2010 ontvangt het Flevo-Landschap bijdragen in het kader van de nieuwe Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL). Voor de beheergebieden worden contracten gesloten met een looptijd van zes jaar. Na afloop van de contractperiode dienen natuurdoelen gerealiseerd te zijn.

Dotatie aan de reserve wordt gerealiseerd door in jaren met een gunstig exploitatieresultaat het overschot toe te voegen aan de reserve.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari	339.646	111.488
Dotatie	21.269	228.159
Onttrekking	- 86.304	0
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<u>274.611</u>	<u>339.646</u>

Bestemmingsreserve herstel en ontwikkeling Natuur, Landschap Cultuurhistorie

Voor de voorbereiding van projecten van natuurherstel en natuurontwikkeling zijn financiële middelen benodigd, dit betreft met name de ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het Flevo-Landschap heeft hiervoor een bestemmingsreserve ingericht. Voor projecten waar cofinanciering een vereiste is of anderszins geen financiering is te verkrijgen kunnen middelen aan deze reserve worden onttrokken ten behoeve van planvorming en voorbereiding.

Het Flevo-Landschap verwacht in komende jaren in toenemende mate geconfronteerd te zullen worden met aan water gerelateerde vraagstukken. Uit deze reserve zullen bestedingen kunnen worden verricht die niet uit andere hoofde gedekt kunnen worden op het vlak van vergroten hydrologische kennis, planvorming, voorbereiding en uitvoering van herstel en ontwikkeling van waterbeheersingsmiddelen.

Bij de uitvoering van projecten voor natuurherstel en natuurontwikkeling heeft het Flevo-Landschap baten gerealiseerd uit onder meer verkoop gewas en uitkomende grond. Deze baten zijn bestemd ten behoeve van de realisatie van ecologische inrichtingsprojecten binnen terreinen van het Flevo-Landschap.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari	247.497	294.603
Dotatie	0	0
Onttrekking	0	- 47.106
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<u>247.497</u>	<u>247.497</u>

Fondsen door derden bepaald

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
Beheerfonds Havenhoofd Kop van 't Ende	137.210	137.210
Fonds Zuidlob	23.013	37.202
Fonds onderhoud infrastructuur Schokland	71.258	71.258
Fonds Pampushout Zuid	522.750	522.750
Fonds Projecten Programma Nieuwe Natuur	7.102.196	874.033
	<hr/>	<hr/>
	7.856.428	1.642.453
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Beheerfonds Havenhoofd Kop van 't Ende		
Stand per 1 januari	137.210	137.210
Mutatie	0	0
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	137.210	137.210
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Stichting Flevo-Landschap heeft de taak en doelstelling inzake het behoud en beheer van het voormalig havenhoofd Kop van 't Ende overgenomen van Stichting Herstel Kop van 't Ende. Daartoe is in 1994 de ondergrond overgedragen. Van de voormalige Stichting Herstel Kop van 't Ende en de Provincie Flevoland zijn destijds middelen verkregen ten behoeve van toekomstige kosten van beheer en onderhoud van het havenhoofd onder de voorwaarde dat het openbaar gebied permanent toegankelijk zal blijven. Het maximum van dit fonds was bepaald op € 90.000. In 2009 is het maximum opnieuw bepaald in verband met de realisatie van het herstel van het Havenhoofd. Deze is per 2009 op basis van de werkelijke investeringen (ter grootte van € 300.000) verhoogd tot de benodigde cofinanciering van € 150.000.

Fonds Zuidlob

Stand per 1 januari	37.202	37.985
Mutatie	- 14.189	- 783
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	23.013	37.202
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De realiserende partij van het Windpark Zuidlob heeft bij het in gebruik nemen eenmalig een bedrag van € 308.330 aan het Flevo-Landschap gedoneerd. Het Flevo-Landschap dient deze middelen te besteden aan behoud en versterking van de kwaliteit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), primair in de Zuidlob. In 2019 zijn nog enkele werkzaamheden uitgevoerd. Hiervoor zijn € 14.189 kosten gemaakt en via de resultaatbestemming in mindering gebracht op de reserve.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Fonds onderhoud infrastructuur Schokland		
Stand per 1 januari	71.258	71.258
Mutatie	0	0
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<u>71.258</u>	<u>71.258</u>

Op Schokland zijn in 2000 investeringen in recreatie- en beheerinfrastructuur gerealiseerd met behulp van subsidies van overheden. Gelijktijdig bij verkrijging van de investeringsmiddelen is een permanente instandhoudingverplichting voor de infrastructuur overeengekomen. Daartoe zijn van de overheden, die gebiedspartner zijn in het Gebiedsgericht Beleid Schokland, subsidies verkregen ter dekking van het langjarige beheer en onderhoud van de infrastructuur op Schokland.

Fonds Pampushout Zuid		
Stand per 1 januari	522.750	522.750
Mutatie	0	0
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<u>522.750</u>	<u>522.750</u>

Eind 2014 is voortvloeiend uit de structuurvisie RRAAM het Fonds Verstedelijking Almere (FVA) in het leven geroepen. Dit fonds wordt gevoed door rijk, provincie en gemeente. Het fonds is bestemd voor de ontwikkeling van Almere 2.0 (voorheen de schaa sprong genoemd).

Hieruit is in 2016 het project 1^e fase Ontwikkelingsplan Pampushout-zuid gehonoreerd met een omvang van 2.022.498 euro. Conform de Intentieovereenkomst uit 2011 dient Het Flevo-landschap 1/3 bij te dragen op voorwaarde dat de andere partijen de andere 2/3 bijdragen.

In een brief aan de Beheerder van Het Fonds Verstedelijking Almere heeft Het Flevo-landschap bevestigd dat Het Flevo-landschap middelen gereserveerd heeft om 1/3 van de kosten 1^e fase Ontwikkelingsplan Pampushout-zuid te dragen. Van deze middelen is € 522.750 bestemd voor beheer en onderhoud gedurende 20 jaar gerekend vanaf de oplevering van het project. Hiervoor zijn eigen middelen gedoteerd aan het fonds Pampushout Zuid. De resterende eigen bijdrage € 151.416 is bestemd voor werkzaamheden in het project en zijn besteed in 2015 en 2016. In 2019 is het project opgeleverd en definitief financieel afgewikkeld met een goedkeurende accountantsverklaring.

Fonds projecten Programma Nieuwe Natuur Flevoland

De projecten nieuwe natuur komen in de fase van realisatie. Hiertoe worden met de provincie realisatieovereenkomsten gesloten. In lijn met de afspraken die met de Provincie zijn gemaakt in het kader van Programma Nieuwe Natuur Flevoland worden de met PNB-subsidie verworven gronden in eigendom van Stichting Flevo-landschap ingezet in de gehonoreerde projecten. De genoemde gronden kunnen worden ingezet als ruilgrond dan wel worden vervreemd om zo geld te genereren voor aankopen, inrichting of beheer ten behoeve van de projecten nieuwe natuur. De middelen die vrijkomen bij verkoop van gronden worden gedoteerd aan dit fonds.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Fonds Projecten Programma Nieuwe Natuur		
Stand per 1 januari	874.033	906.383
Dotatie	10.939.372	0
Onttrekking	- 4.711.208	- 32.350
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<u>7.102.196</u>	<u>874.033</u>

VOORZIENINGEN

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Jubileumuitkeringen	14.134	13.856
	<hr/>	<hr/>
	<u>14.134</u>	<u>13.856</u>

Een werknemer ontvangt, conform cao, bij een ononderbroken dienstverband van 25 en 40 jaar één bruto-maandsalaris. Het bedrag wordt netto uitgekeerd voor zover dat fiscaal is toegestaan. Voor medewerkers die in de komende 5 jaar een 25 jarig of 40 jarig jubileum vieren en waarbij het aannemelijk is dat deze ook behaald wordt is een voorziening opgenomen.

LANGLOPENDE SCHULDEN

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Investeringsubsidies	530.676	565.608
Langjarige overeenkomsten	41.606	51.426
Overbruggingskrediet Nationaal Groenfonds	49.511	42.279
	<u>621.793</u>	<u>659.313</u>

Investeringsubsidie

Het verloop is als volgt:

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari	565.608	647.071
Dotatie	0	0
Vrijval	- 34.932	- 81.463
	<u>530.676</u>	<u>565.608</u>

Investerings die zijn gefinancierd uit een subsidie zijn in het jaar van investering geactiveerd onder de materiële vaste activa en worden jaarlijks afgeschreven. Tegelijk is de verkregen subsidie via de staat van baten en lasten toegevoegd aan de post investeringssubsidies. Jaarlijks valt een bedrag vrij naar rato van de afschrijvingen op het materieel vast actief.

Langjarige overeenkomsten

In toenemende mate verzoeken derden om langjarige overeenkomsten voor het hebben, houden en onderhouden van voorzieningen in terreinen van het Flevo-Landschap. Voor zover verenigbaar met de doelstellingen in de beheerobjecten worden overeenkomsten gesloten voor perioden van tien jaar. De ontvangen vergoedingen hebben betrekking op dezelfde periode. De ontvangen gelden worden ten gunste van de post langjarige overeenkomsten geboekt. Jaarlijks valt een evenredig deel vrij om de exploitatie van het betreffende beheerobject te voeden. In 2020 wordt een vrijval verwacht van € 9.820.

Het verloop is als volgt:

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari	51.426	63.849
Dotatie nieuwe overeenkomsten	0	0
Vrijval	- 9.820	- 12.423
	<u>41.606</u>	<u>51.426</u>

Overbruggingskrediet Nationaal Groenfonds

Stichting Flevo-landschap is bezig met het verwerven van gronden ten behoeve van natuurontwikkeling in het kader van het programma Nieuwe Natuur in Flevoland. Soms kunnen gronden in bezit (verworven in het kader van aanleg voormalig Oostvaarderswold) direct worden geruild met te verwerven gronden, soms moeten eerst gronden worden aangekocht. Om daarbij slagvaardig te kunnen opereren is een overbruggingskrediet bij het Nationaal Groenfonds afgesloten. Hiervan is in 2019 geen gebruik gemaakt. De opname betreft de rente en bereidstellingsprovisie.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari	42.279	22.015
Opname	7.232	20.264
Aflossing	0	0
Stand per 31 december	<u>49.511</u>	<u>42.279</u>

In rekening courant is een krediet beschikbaar van € 10.000.000.

De looptijd van het krediet eindigt per 30 april 2020.

De rentevergoeding bedraagt het wekelijks door Nationaal Groenfonds vast te stellen dagpercentage van het 1-maands EURIBOR tarief met een minimum van 0,00%. Ten aanzien van de debetrente geldt een verhoging van genoemd tarief met 1,4%. Verder wordt een bereidstellingsvergoeding in rekening gebracht van 0,20% over de niet opgenomen kredietruimte.

Zekerheidstelling

Bij gebruik van het krediet wordt als zekerheidstelling een eerste hypotheek gevestigd op de aangekochte kavels.

KORTLOPENDE SCHULDEN

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Crediteuren	308.112	150.266
Belastingen, premies sociale verzekeringen en pensioenen	113.167	107.186
Overige schulden en overlopende passiva	170.028	189.826
	<u>591.308</u>	<u>447.278</u>

Vooruitontvangen bedragen

Voor de uitvoering van projecten zijn van diverse subsidiegevers bedragen ontvangen, welke nog dienen te worden besteed. Mogelijk is een gedeelte hiervan langlopend. Bij het opstellen van de jaarrekening is een inschatting gemaakt welk deel kortlopend is. Dit betreft totaal € 0. Voor een specificatie van de te besteden bedragen per project verwijzen wij naar bijlage 1 bij dit verslag.

Belastingen, premies sociale verzekeringen en pensioenen

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Loonheffing, sociale lasten en pensioenen	113.167	107.186
	<u>113.167</u>	<u>107.186</u>

Overige schulden en overlopende passiva

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Vakantietoeslag	73.017	67.154
Vakantiedagen	62.025	60.244
Vooruitontvangen bedragen	262	337
Nog te betalen bedragen	9.010	39.206
Overige schulden en overlopende passiva	25.714	22.885
	<u>170.028</u>	<u>189.826</u>

Nog te betalen bedragen

Onder deze post zijn de facturen die in 2020 zijn ontvangen en betrekking hebben op 2019 opgenomen.

Overige schulden en overlopende passiva

Onder de overlopende passiva is een bedrag van € 2.500 (2018: € 2.500) begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

In verband met operational lease van bedrijfsauto's bestaat per balansdatum een jaarlijkse verplichting van circa € 18.167 (31 december 2018 € 18.167). De resterende looptijd is één maand. De totale resterende verplichting bedraagt € 280.

In verband met operational lease van kopieermachines bestaat per balansdatum een jaarlijkse verplichting van ca. € 3.340 (31 december 2018 € 3.340). De resterende looptijd is 0 jaar en 7 maanden. De totale resterende verplichting bedraagt € 2.153.

In 2011 heeft de Europese Commissie goedkeuring verleend aan een nieuwe subsidieregeling voor natuurbeschermingsorganisaties, waaronder de provinciale Landschappen. Naar aanleiding van een door de Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters (VGG) ingediende klacht oordeelde de Commissie eind 2015 dat de Staat de maatregel onterecht niet van tevoren had aangemeld bij de Commissie, maar dat de steun (nu achteraf) alsnog is goedgekeurd. De klacht is daarmee ongegrond verklaard.

Zowel de VGG als de provinciale Landschappen en de vereniging Natuurmonumenten hebben – op verschillende gronden – in 2016 tegen dit besluit van de Europese Commissie beroep aangetekend bij het Gerecht van de Europese Unie. In tegenstelling tot de Commissie zijn de Landschappen en Natuurmonumenten van mening dat natuurbeschermingsorganisaties niet kwalificeren als 'onderneming', en dat er daarom geen sprake was van staatssteun.

Eind 2018 heeft het Gerecht uitspraak gedaan en daarbij het besluit van de Commissie nietig verklaard. Belangrijk formeel punt daarbij was dat het Gerecht van oordeel is dat de Commissie had moeten kiezen voor een zogeheten formele onderzoeksprocedure voor afhandeling van de klacht van de VGG, en het onderzoek niet had kunnen afdoen in een informele onderzoeksprocedure.

De provinciale Landschappen en de Vereniging Natuurmonumenten hebben daarop in december 2018 hoger beroep ingesteld bij het Hof van Justitie. Het is nu wachten op de uitspraak van het Hof, een datum daarvoor is nog niet bekend. Die uitspraak zal tevens bepalend zijn voor het verdere verloop van dit juridische traject.

Instelling van algemeen nut

De stichting is een Algemeen Nut Beogende Instelling zoals bedoeld in het vierde lid van artikel 24 van de successiewet. Gegeven haar activiteiten wordt de stichting in beginsel niet als ondernemer aangemerkt voor de vennootschapsbelasting en omzetbelasting.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren betreffen bekende tegenpartijen. Het van toepassing zijnde risico is beperkt. Er is een beperkte voorziening dubieuze debiteuren opgenomen. Voor de kredietrisico's inzake de overige vorderingen wordt verwezen naar financiële vaste activa en vorderingen.

Renterisico en kasstroomrisico

Er is sprake van schulden met rente. De hoogte is beperkt en daarmee is het risico minimaal.

Liquiditeitsrisico

De organisatie loopt geen significante liquiditeitsrisico's. Er zijn voldoende liquiditeiten om meerdere jaren de organisatie voort te zetten.

D TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

BATEN

	2019 €	2018 €	Begroting €
Geworven baten			
Baten van particulieren			
Donatie begunstigers	227.626	231.057	250.000
Giften en legaten	1.429	93.980	0
	229.055	325.037	250.000
Baten van bedrijven			
Sponsoring	92.058	63.104	65.000
	92.058	63.104	65.000
Baten van loterij organisaties			
Bijdrage Nationale Postcode Loterij lopend jaar	937.500	937.500	937.500
Besteding Nationale Postcode Loterij	859.298	801.010	1.677.548
	2019 €	2018 €	Begroting €
Baten van subsidies van overheden			
Provincie Flevoland, beheer natuur en landschap (SNL)	1.280.443	1.419.704	1.234.533
Provincie Flevoland, organisatie Flevo-landschap	717.524	702.080	702.080
Projectsubsidies	10.520.913	933.454	1.107.469
	12.518.881	3.055.238	3.044.082

Provincie Flevoland, beheer natuur en landschap (SNL)

Vanuit de Provincie Flevoland is een meerjarige SNL subsidie toegekend van beheer, natuur en landschap voor de periode van 2017 tot en met 2022.

Provincie Flevoland, organisatie Flevo-landschap

Vanuit de Provincie Flevoland ontvangt Het Flevo-Landschap een meerjarige subsidie voor de periode 2018 tot en met 2021 voor activiteiten op het gebied van bedrijfsorganisatie, coördinatie en kwaliteitszorg, beleidsontwikkeling, projectontwikkeling, communicatie en publieksvoorlichting en cultureel erfgoed. In 2019 zijn de bestedingen van de activiteiten als volgt:

Activiteiten	2019 €	2018 €	Begroting €
<i>Personele kosten</i>	445.448	434.620	408.578
<i>Externe kosten</i>	89.418	136.180	11.500
Bedrijfsorganisatie	534.866	570.800	420.078
<i>Personele kosten</i>	123.460	93.967	100.474
<i>Externe kosten</i>	112.684	126.451	137.570
Beleidsontwikkeling	236.144	220.418	238.044
<i>Personele kosten</i>	968	1.290	17.600
<i>Externe kosten</i>	-	-	-
Projectontwikkeling	968	1.290	17.600
<i>Personele kosten</i>	227.851	304.292	300.072
<i>Externe kosten</i>	380.683	380.668	267.050
Communicatie en publieksvoorlichting	608.534	684.960	567.122
<i>Personele kosten</i>	230.854	198.354	197.102
<i>Externe kosten</i>	71.706	65.518	67.100
Coördinatie en kwaliteitszorg	302.559	263.872	264.202
<i>Personele kosten</i>	36.146	23.450	52.302
<i>Externe kosten</i>	61.025	38.537	84.377
Cultureel erfgoed	97.171	61.987	136.679
Totaal	1.780.243	1.803.327	1.643.725

De kosten voor bedrijfsorganisatie zijn in 2019 eenmalig hoger in verband met hogere automatiseringskosten, extra inhuur en extra kosten in verband met personeel. De kosten voor beleidsontwikkeling en Coördinatie en kwaliteitszorg zijn nagenoeg conform de begroting. Voor communicatie en publieksvoorlichting zijn de kosten hoger in verband met extra inhuur.

Volgens artikel 28 van de ASF kan er een egalisatiereserve gevormd worden van maximaal 10% van het jaarbudget. Gedurende de achterliggende periode is er geen egalisatiereserve hiervoor gevormd.

Baten als tegenprestatie voor de levering van

Producten winkel

Netto-omzet
 Kostprijs van de omzet

2019	2018	Begroting
€	€	
29.818	21.975	15.500
- 15.689	- 11.719	
14.130	10.256	15.500

Producten uit terreinen

Gewas en houtverkoop

204.510	380.158	152.000
204.510	380.158	152.000

Grondverkopen

Grondverkopen

2019	2018	Begroting
€	€	
1	0	0
1	0	0

Overige baten

Jachtpenningen
 Verpachtingen
 Parkeergelden
 Gebruikersovereenkomsten
 Overige opbrengsten uit beheer
 Verhuur horecavoorziening
 Verhuur woonhuizen
 Verhuur bezoekerscentra en overige
 Opbrengst dieren
 Verhuur rugzakken en fietsen
 Excursies, arrangementen en kinderfeesten

2019	2018	Begroting
€	€	
18.864	15.028	22.685
903.104	864.037	370.230
59.520	46.797	50.000
126.202	55.343	45.804
4.246	- 143	0
72.500	72.500	75.000
7.575	7.575	6.665
23.574	17.402	11.200
6.061	12.185	0
5.990	6.515	5.100
22.902	31.605	30.500
1.250.539	1.128.843	617.184

LASTEN

Besteed aan doelstellingen

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Beheer natuur, landschap en cultuurhistorie	1.931.967	1.584.583
Voorlichting en communicatie	787.410	858.956
Herstel en ontwikkeling natuur, landschap en cultuurhistorie	5.315.697	2.209.110
	<hr/>	<hr/>
Totaal besteed aan doelstellingen	<u>8.035.074</u>	<u>4.652.649</u>

In het bestuursverslag is per doelstelling een uitgebreide toelichting opgenomen.

Werving baten

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Baten eigen fondsenwerving	335.242	398.397
Kosten eigen fondsenwerving	- 3.960	- 27.486
	<hr/>	<hr/>
Totaal eigen fondsenwerving	<u>331.282</u>	<u>370.911</u>
	<hr/>	<hr/>
Kosten in % van baten eigen fondsenwerving	<u>1%</u>	<u>7%</u>

Kosten organisatie en administratie

De middelen besteed aan de productgroepen bedrijfsorganisatie en beleid/bestuur ten opzichte van de totale middelen besteed aan de doelstellingen, waarbij de grondaankopen buiten beschouwing zijn gelaten. Reden hiervoor is dat de grondaankopen sterk fluctueren over de jaren.

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Totale lasten exclusief kosten verwervingen	9.036.650	5.545.045
Kosten organisatie en administratie	1.176.617	1.043.910
	<hr/>	<hr/>
Kosten organisatie en administratie in % van totale lasten	<u>13%</u>	<u>19%</u>

LASTENVERDELING

In onderstaand model wordt inzicht gegeven in de omvang en de samenstelling van de kosten van de eigen organisatie. Directe kosten die direct gemaakt zijn ten behoeve van de doelstelling of fondsenwerving zijn hieraan direct doorberekend. Op basis van de loonkosten en de overheadkosten wordt per afdeling een uurtarief berekend. De werkelijk bestede uren worden vastgelegd in een sluitend tijdregistratie systeem en tegen het berekende uurtarief doorberekend aan de betreffende bestemming.

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Beheer natuur, landschap en cultuurhistorie	Voorlichting en communicatie	Herstel en ontwikkeling natuur, landschap en cultuurhistorie	Wervingskosten	Organisatie en administratie	Totaal 2019	Totaal 2018	Begroting 2019
	€	€	€	€	€	€	€	€
Personeelskosten	835.471	278.417	382.950	62	532.164	2.029.063	1.869.367	2.132.403
Afschrijvingen	123.514	0	0	0	33.681	157.195	73.319	211.317
Huisvestingskosten	80.941	10.300	0	0	73.618	164.858	149.584	145.599
Kosten uitbesteed werk	626.844	4.772	784.455	0	3.147	1.419.219	2.171.115	1.849.890
Verwenningen	0	0	4.100.974	0	0	4.100.974	179.000	0
Materieelkosten	97.956	339	0	0	0	98.295	97.354	137.180
Voorlichting	1.143	479.009	0	126	18.466	498.743	479.093	423.850
Algemene kosten	35.667	13.624	4.659	3.772	513.961	571.683	547.013	995.235
Zakelijke lasten	130.432	949	42.660	0	1.580	175.621	158.199	106.194
Totaal lasten	1.931.967	787.410	5.315.697	3.960	1.176.617	9.215.650	5.724.044	6.001.668

2019

Besteding doelstelling als percentage van de totale baten	21%	9%	58%	0%	13%
Totaal besteed aan doelstelling			8.035.074	88%	

Totale baten 2019 € 9.109.499

2018

Besteding doelstelling als percentage van de totale baten	26%	14%	36%	0%	17%
Totaal besteed aan doelstelling			4.652.649	77%	

Totale baten 2018 € 6.057.535

	2019	2018	Begroting
	€	€	€
Personeelskosten			
Lonen en salarissen	1.890.894	1.675.422	2.104.963
Overige personeelskosten	138.170	193.946	27.440
	<u>2.029.063</u>	<u>1.869.367</u>	<u>2.132.403</u>
	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
	€	€	€
Lonen en salarissen			
Brutolonen	1.496.822	1.343.448	2.104.963
Mutatie tegoed vrije dagen	1.782	1.782	0
Mutatie vakantietoeslag verplichting	4.683	- 15.914	0
Sociale lasten	332.039	293.555	0
Pensioen en VUT-premies	160.025	147.467	0
	<u>1.995.351</u>	<u>1.770.338</u>	<u>2.104.963</u>
Ontvangen ziekengelduitkeringen	- 104.457	- 94.916	0
	<u>1.890.894</u>	<u>1.675.422</u>	<u>2.104.963</u>

Het gemiddeld aantal werknemers (in fte) bedroeg gedurende het verslagjaar 30,5 (2018: 27,9). De beloning van alle werknemers, inclusief de directeur volgt de beloningsstructuur van de Raam CAO Bos en Natuur Ondernemingsdeel De Landschappen.

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Stichting van toepassing zijnde regelgeving: 'het algemene WNT-maximum'. Het algemene bezoldigingsmaximum voor 2019 is vastgesteld op € 194.000.

Onder WNT vallen alle in Nederland gevestigde rechtspersonen, waaraan voor een periode van tenminste drie achtereenvolgende kalenderjaren een of meer subsidies wordt verleend, die samen per kalenderjaar ten minste EUR 500.000 bedragen én ten minste voor 50% deel uitmaken van de inkomsten van deze rechtspersoon in dat kalenderjaar.

Aangezien Flevo-Landschap in 2015 bovengenoemde grenzen voor het derde jaar overschrijdt, valt Flevo-Landschap met ingang van 2015 onder WNT. De directeur van Flevo-Landschap valt met zijn bezoldiging binnen deze normen.

De leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd.

Bezoldiging directie

Gegevens 2019	
bedragen x € 1	B. Huisman
Functiegegevens	Directeur- Bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 102.841
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 7.202
<i>Bezoldiging</i>	€ 110.043
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	Nvt
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	Nvt
Gegevens 2018	
bedragen x € 1	B. Huisman
Functiegegevens	Directeur- Bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/09-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 30.488
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 2.318
<i>Bezoldiging</i>	€ 32.806
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 63.173

Overige personeelskosten

	2019	2018	Begroting
	€	€	€
Reiskosten en onkostenvergoedingen	66.703	62.608	0
Veiligheidskleding- en werkkleding	11.998	15.804	9.800
Opleidingen en cursussen	19.678	23.556	10.850
Kantinekosten	7.950	8.709	5.750
Uitzendkrachten en stagiaires	7.045	3.197	0
Overige personeelskosten	24.796	80.072	1.040
	<u>138.170</u>	<u>193.946</u>	<u>27.440</u>

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa

	2019	2018	Begroting
	€	€	€
Gebouwen	71.553	69.072	143.064
Materieel	103.134	65.803	78.900
Inventaris	24.815	24.149	24.285
Afschrijving Materiële vaste activa	199.502	159.024	246.249
Boekresultaat	- 7.375	- 4.242	0
Vrijval investeringssubsidie	- 34.932	- 81.463	- 34.932
	<u>157.195</u>	<u>73.319</u>	<u>211.317</u>

Huisvestingskosten

	2019	2018	Begroting
	€	€	€
Gas, water en elektra	31.352	19.076	35.150
Onderhoud en schoonmaak	95.418	76.006	55.100
Belastingen en zakelijke lasten	9.627	10.687	23.799
Verzekeringen en beveiliging	13.147	34.867	21.920
Overige huisvestingskosten	15.314	8.948	9.630
	<u>164.858</u>	<u>149.584</u>	<u>145.599</u>

Kosten uitbesteed werk

Werk derden
Overige kosten
Onderhoud en aanleg parkeerplaatsen
Onderhoud fietspaden
Kosten dieren
Uitbesteed werk projecten

	2019	2018	Begroting
	€	€	€
Werk derden	449.831	398.757	397.632
Overige kosten	36.763	26.470	6.000
Onderhoud en aanleg parkeerplaatsen	11.432	12.980	0
Onderhoud fietspaden	108.813	59.609	63.975
Kosten dieren	27.950	17.343	48.250
Uitbesteed werk projecten	784.430	1.655.956	1.334.033
	<u>1.419.219</u>	<u>2.171.115</u>	<u>1.849.890</u>

Grondverwervingen

Grondverwervingen

Grondverwervingen	4.100.974	179.000	0
	<u>4.100.974</u>	<u>179.000</u>	<u>0</u>

Materieelkosten

Autokosten

Leasekosten

Leasekosten	8.841	- 89	37.700
	<u>8.841</u>	<u>- 89</u>	<u>37.700</u>

Materieelkosten

Brandstof
Reparatie en onderhoud
Verzekeringen

Brandstof	35.613	32.051	26.980
Reparatie en onderhoud	42.430	52.527	60.000
Verzekeringen	11.411	12.865	12.500
	<u>89.454</u>	<u>97.443</u>	<u>99.480</u>
	<u>98.295</u>	<u>97.354</u>	<u>137.180</u>

Voorlichting en promotie

Promotiemateriaal en nieuwsbrieven
Folders en posters
Vrijwilligerskosten
Belangenbehartiging en representatie
Magazine
Promotie en representatie
Bezoekerscentra
Voorlichting en promotie projecten

Promotiemateriaal en nieuwsbrieven	33.396	21.431	7.150
Folders en posters	629	1.540	0
Vrijwilligerskosten	36.433	38.882	34.000
Belangenbehartiging en representatie	18.709	18.949	21.000
Magazine	88.221	88.677	90.000
Promotie en representatie	135.940	164.936	44.000
Bezoekerscentra	56.774	52.712	41.200
Voorlichting en promotie projecten	128.642	91.966	186.500
	<u>498.743</u>	<u>479.093</u>	<u>423.850</u>

Algemene kosten	2019 €	2018 €	Begroting €
Kantoorbenodigdheden	4.262	4.137	6.120
Accountantskosten	35.090	91.611	30.000
Administratieve ondersteuning en salarisadministratie	4.453	4.106	4.000
Advieskosten	126.765	136.911	44.250
Telefoonkosten	46.079	50.027	48.280
Portiekosten	11.914	14.917	18.650
Bestuurskosten	22.549	8.321	6.000
Abonnementen en contributies	12.704	11.238	13.950
Drukwerk	11.015	27.657	36.080
Automatiseringskosten	173.037	144.775	142.650
Bijdrage De Landschappen	46.556	53.038	73.670
Verzekeringen algemeen	16.656	17.068	20.985
Overige algemene kosten	- 17.764	- 72.590	69.800
Voorziening dubieuze debiteuren	- 19.486	- 1.250	0
Kosten algemene projecten	97.854	57.046	480.800
	<u>571.683</u>	<u>547.013</u>	<u>995.235</u>

Zakelijke lasten en heffingen

Waterschap en keurverplichtingen	175.026	157.709	100.684
Overige zakelijke lasten	594	490	5.510
	<u>175.621</u>	<u>158.199</u>	<u>106.194</u>

Saldo financiële baten en lasten

	2019 €	2018 €	Begroting
Resultaat effecten	171.619	- 55.003	50.000
Overige rente	882	1.713	9.654
	<u>172.501</u>	<u>- 53.290</u>	<u>59.654</u>

Resultaat effecten

Gerealiseerd verkoopresultaat	8.450	- 21.905	0
Ongerealiseerd koersresultaat	158.986	- 35.948	0
Couponrente	36.723	36.662	78.000
	<u>204.159</u>	<u>- 21.191</u>	<u>78.000</u>
Bruto beleggingsresultaat	204.159	- 21.191	78.000
Beleggingskosten	32.540	33.812	28.000
Netto beleggingsresultaat	<u>171.619</u>	<u>- 55.003</u>	<u>50.000</u>

In 2014 is gestart met een nieuwe beleggingsportefeuille gebaseerd op een lange termijn visie (> 7 jaar). Gedurende deze termijn vertoont de waarde van de portefeuille schommelingen. Het weergegeven resultaat per balansdatum is een moment opname en bestaat grotendeels uit een ongerealiseerd koersresultaat.

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de stichting en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag. De bezoldiging van de bestuurders en commissarissen is opgenomen op pagina 37.

Gebeurtenissen na balansdatum

Covid-19

Op het moment van het schrijven van de jaarrekening zit onze organisatie midden in de maatregelen rondom het Coronavirus. Voor het Flevo-landschap zijn de effecten nog beperkt. De inkomstenstromen worden nauwelijks geraakt, met uitzondering van de parkeerinkomsten en de inkomsten vanuit onze bezoekerscentra. De Provincie Flevoland heeft in onze richting uitgesproken dat subsidies iet onder druk komen te staan. Wij kunnen een groot deel van onze beheeractiviteiten nog uitvoeren. De impact op onze effectenportefeuille lijkt vooralsnog beperkt te blijven tot € 150.000 waardevermindering.

E Ondertekening van de jaarrekening

Vaststelling van de jaarrekening

De jaarrekening is vastgesteld door de directeur/bestuurder van de stichting.

Lelystad, 21 april 2019

B.H.M. Huisman, directeur

Goedkeuring van de jaarrekening

De jaarrekening is goedgekeurd door de Raad van Toezicht van de stichting.

Lelystad, 21 april 2019

G.N. Sweringa, voorzitter

Goedkeuring van de jaarrekening

De jaarrekening is goedgekeurd door de Raad van Toezicht van de stichting.

Lelystad, 21 april 2019

M. van Aggelen

Goedkeuring van de jaarrekening

De jaarrekening is goedgekeurd door de Raad van Toezicht van de stichting.

Lelystad, 21 april 2019

L.T. van Bloois

Goedkeuring van de jaarrekening

De jaarrekening is goedgekeurd door de Raad van Toezicht van de stichting.

Lelystad, 21 april 2019

J. Leentvaar

Goedkeuring van de jaarrekening

De jaarrekening is goedgekeurd door de Raad van Toezicht van de stichting.

Lelystad, 21 april 2019

A.J. Lok

Goedkeuring van de jaarrekening

De jaarrekening is goedgekeurd door de Raad van Toezicht van de stichting.

Lelystad, 21 april 2019

A.J.M. Schelwald-Van der Kley

OVERIGE GEGEVENS

F   Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Flevo-Landschap

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Flevo-Landschap te Lelystad gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Flevo-Landschap per 31 december 2019 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 “Fondsenwervende organisaties” en met de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat Stichting Flevo-Landschap de aan de door de Provincie Flevoland verleende exploitatiesubsidie verbonden verplichtingen, conform de gecommuniceerde brief d.d. 18 april 2019 met kenmerk 2384516, is nagekomen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol WNT 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Flevo-Landschap zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

NALEVING ANTICUMULATIEBEPALING WNT NIET GECONTROLEERD

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

verklaring over de in het JAARVERSLAG opgenomen Andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag 2019 raad van toezicht;
- het bestuursverslag 2019;
- de overige gegevens;
- de bijlagen.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 “Fondsenwervende organisaties”.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot

de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van De Directie en de raad van TOEZICHT voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 “Fondsenwervende organisaties” en met de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT). In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Breda, 21 april 2020

MAZARS N.V.

w.g. drs. A.N. Terstegen RA

1 OVERZICHT SUBSIDIES TE VORDEREN EN VOORUITONTVANGEN

Project	Toegekend		Ontvangen t/m 2019		Te ontvangen 31-12-2019		Besteding t/m 2019		Te besteden 31-12-2019		Vordering 31-12-2019		Vooruit ontvangen 31-12-2019	
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
1e Fase Pampushout	1.350.000	1.350.000	-	1.350.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Planuitwerking Noordenwold	154.500	154.500	-	154.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	87.212
Realisatie Noordenwold - Wulptocht	990.426	-	990.426	15.648	974.778	990.426	-	-	-	-	-	-	-	78.180
Planuitwerking Gouden Randen Pampushout	14.250	14.250	-	14.250	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.550
Realisatie Gouden Randen Pampushout	354.000	106.200	247.800	-	354.000	247.800	-	-	-	-	-	-	-	-
Planuitwerking Urkenveld	12.112	12.112	-	12.112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12.908
Leader Schokland	116.408	-	116.408	-	116.408	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SNL bijdrage 2017 -2019	3.748.217	2.467.774	1.280.443	3.695.437	52.780	1.228.273	-	-	-	-	-	-	-	1.237.356
Totaal	6.739.913	4.104.836	2.635.077	5.241.947	1.497.966	2.466.499	-	-	1.424.205	-	-	-	-	-

2 SPECIFICATIE PROJECTEN NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

De gelden van de Nationale Postcode Loterij zijn in het boekjaar als volgt aangewend:

	2019	2018
	€	€
Nog te besteden per 1 januari	2.668.300	2.750.850
Bijdragen boekjaar	937.500	937.500
Stelselwijziging	0	0
	<hr/>	<hr/>
Besteding boekjaar	3.605.800	3.688.350
	807.761	1.020.050
	<hr/>	<hr/>
Nog te besteden per 31 december	2.798.039	2.668.300
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
Veldacademie Schokland	12.896	0
Adm. verwerking BZC	1.715	1.891
Toekomstvisie Trekvogel en omgeving	38.140	43.672
Toeristische recr. impuls Nat. Park Nieuwland	3.575	3.878
Werkprocessen vereenvoudigen	11.848	10.500
Grote Trap	0	9.665
Rasterplan update	26.168	26.168
Vervangen bruggen	0	12.134
SNL monitoring 2017-2022	8.079	9.401
Kraal Wisent/Przewalski paarden	0	27.900
Duurzame bedrijfsvoering	15.302	15.705
Begeleiden m2 natuur	8.632	8.114
Aanpassen werf beheerschuur midden	34.851	36.971
Renovatie otterpark	57.528	80.749
Grienden Flevohout	15.000	9.353
Herstel eigendomsgrenzen	32.370	31.371
Vervangen stuw Kamperhoek	0	7.586
Maatregelen Greppelveld	49.231	0
(Gezamenlijke) Wervingsactie	0	29.098
Beleving BzC NPL + assortiment winkel	0	10.067
Ouderen de natuur in	0	9.018
Afvalzorg - avontuurparcour NP	80.271	26.581
Burchtkamp planvoorbereiding	23.820	23.820
Wilde bijenlinie	0	3.540
Uitkijk bever	0	27.920
Wegen & paden	124.470	0
LEADER Schokland	16.088	22.259
Corporate brochure	15.260	15.260
Restyling bezoekerscentrum NP	43.390	57.620
Gesteentetuin / WEC	20.054	20.089
Trekvogel 2.0	2.270	2.270
Fiets- en wandelroutes	0	3.765
Gebiedsbebording nieuwe stijl	28.242	28.242
Ontwikkelen recreatievisie / prijzenbeleid	4.300	4.300
Prof. onderhoud en invest. plan	27.400	27.400
Kapschuur midden	34.659	0
Verwijderen asbest	392.598	0
Herstel muren en vloerbedekking	1.703	0
Zonnepanelen	51.488	0
Herstel lanen Pampushout	35.000	0
Streekfonds donatie	23.615	23.618
Windpark Zeewolde	82.500	0
Programma speerpunten i.h.k.v. beleidsplan 2015 - 2019	1.475.577	1.998.377
	<hr/>	<hr/>
	2.798.039	2.668.300
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

3. BEGROTING 2020

	Begroting 2020	
	€	€
BATEN		
Baten van particulieren	250.000	
Baten van bedrijven	55.000	
Baten van loterij organisaties	1.125.730	
Baten van subsidies van overheden	6.272.934	
Som van de geworven baten		7.703.664
Baten als tegenprestatie voor de levering van		
- Producten winkel	16.000	
- Producten uit terreinen	152.000	
Overige baten	701.497	
Som van de baten		8.573.161
LASTEN		
Besteed aan doelstellingen		
Beheer natuur, landschap en cultuurhistorie	2.262.455	
Voorlichting en communicatie	1.073.207	
Herstel en ontwikkeling natuur, landschap en cultuurhistorie	4.765.129	
	8.100.791	
Werving baten		
Kosten eigen fondsenwerving	49.391	
Organisatie en administratie		
Kosten organisatie en administratie	478.411	
Som van de lasten		8.628.593
Saldo voor financiële baten en lasten		- 55.432
Saldo financiële baten en lasten		33.422
		- 22.010
Onttrekking egaliseringsreserve	- 99.750	
Mutatie bestemmingsreserves		- 99.750
Mutatie bestemmingsreserve	- 10.000	
Mutatie bestemmingsfondsen		- 10.000
Resultaat na bestemmings-reserve & fondsen		87.740